

אז רגש העולם. עכשיו הוא שותק. טבח בנימי של ערבים אינו מעניין איש

עצמו בראש הכוחות הפלסטיניים ה' לחמים.

הנסיגה הסורית נכשל כישלון חרוץ בשורה הקרב, והכוחות הפלסטיניים פונו בכבוד, זו הפעם השנייה מאדמת לבנון. תוך כדי יציאתו הנחיתה ערפאת מהלומה פוליטית על סוריה, כאשר נפגש עם חוסני מובארכ והחזיר את מצריים למעגל הערבי.

לאחרונה גברה דאגתו של אסד — וכמוהו דאגתה של ממשלת ישראל. אחרי כינוס המועצה האומית הפלסטינית, שהעניקה לגיטימיות גמורה להנהגת ערפאת, החל אש"ף העצמאי כמחללים דיפלומטיים אשר הולידו גוש ערבי מתון. נולדו רעיון המישלחת המשותפת, ועלולה היתה להיווצר רי-נאמיקה למשאיומתן על הגדה המערבית.

אסד חשש בצדק שסוריה תישאר מבודדת, וממשלת ישראל חששה מפני לחץ אמריקאי שיובריח אותה לנהל משאיומתן עם הפלסטיניים. מול ציר אש"ף-קאדרי-עמאן בגדאד התחזק ציר ירושלים-דמשק.

על רקע זה באו שני המהלכים האחרונים. הילופי-השבויים הנחילו ניצחון כביר לאחמד ג'יבריל, הסוכן הסורי, האוייב הגדול של יוזמת חוסיין-ערפאת. בישראל לא שמו לב לצד זה של העיסקה (ראה הנדון), שכל ערבי הריגש בו מיד.

עכשיו באה ההתקפה המוחצת של השיעים על מחנות הפלסטיים הפלסטיניים, תוך עריכת טבח רבתי. המטרה היא שוב להבריח את המוני הפלסטיניים, ותוך כדי כך לשבור את הנהגת אש"ף.

● כולם נגד כולם

גורם שעליו משליך אסד את יתבו, בנסיון חדש זה, הוא הכוח השיעי. מילחמת-הלבנון שברה את כל

מאזיני-הכוחות שהיו קיימים עד כה בלבנון. המנצח האמיתי מבין הכוחות המקומיים הוא הגורם השיעי. השיעים היו מקופחים ומרוכאים במשך דורות רבים. בעיקבות המלחמה השתחררו, ועכשיו הם מסוגלים כפעם הראשונה להביא לידי ביטוי את כוחם האמיתי, כהנהגת מנהיג מוכשר ושאפתני, נביה ברי.

ממשלת ישראל איבדה מזמן את כל אמונה במאורנים. התחמקות הפלאגיות מכל אחריות לרצח שביצעו כצבא רה ושאתילא, תוך הטלת מלוא האחריות על צה"ל, יצרה גם מישקע עמוק של מרירות.

תוך חיפוש אחרי שותף לבני ישראל נגד הפלסטיניים, עלה בישראל הרעיון להתחבר עם השיעים.

הפרשה האומללה והמטרפת של הנסיגה בשלבים ומדיניות הירי החזקה הפריעה לכך. אך יצחק רבין משוכנע עתה לגמרי שעל ישראל לכרות ברית עם השיעים, ולהשליך את היבה עליהם — כשם שרבין דוגל זה מכבר בכרית אילמת (וגם לא-אילמת) בין ישראל וסוריה.

הסורים, לעומת זאת, משחקים בלבנון את המישוק הישיר-נושן של "דיווידיה את אימפרה" — הפרד ומר שול. מטרת המדיניות שלהם היא למנוע את התגבשותו של גורם לבנוני מרכזי אחר, שיוכל לשלוט בלבנון כלי עזרת סוריה. לכן הם תומכים פעם בידעה זו ופעם בעדה אחרת, תוך החלשת כולן. הדבר מאפשר לסוריה לשלוט בלבנון, מכיוון שכל העדות תלויות עתה בחסדיה.

כאשר היתה ידם של המאורנים על העליונה ב-1975, תמכה סוריה במוסלמים ובפלסטיניים. כאשר התפרץ הגל ב-1976, תמכו הסורים במאורנים והצילו אותם, תוך דיכוי המוסלמים. כאשר עלו המאורנים בעזרת ישראל, תמכו הסורים בדרוויים ובשיעים. כיום

הם תומכים בשיעים גם נגד הדרוויים. המאבק נערך על רקע המציאות הלבנונית החדשה, אחרי מילחמת-לבנון הרת-אסון. לבנון מתפרקת לגורמים. למעשה כך נוצרה חלוקת לבנון למה שנקרא, בטעות, "קאנטון נים". הכוונה היא לקאנטונים של שווייץ, שהם עצמאיים במידה רבה, אך הכפופים לשליטון המרכזי של "קונפדרציה השווייצית". הצבא השווייצרי כפוף, כמו כן, למפקדה המרכזית. אין צבאות פרטיים.

בלבנון נוצר דגם שונה לגמרי רי: שורה של מיני-מדינות עצמאיות, שכל אחת מהן שלטון משלה וצבא משלה. המימשל המרכזי הוא בדיחה. השליטון המרכזי היחיד הוא סורי, מן כיוון שכל המיני-מדינות תלויות בחסדי סוריה ובהגנתה.

● "לא לבלוע ולא להקיא"

מאבקי החודשים האחרונים נועדו כולם לגבש את המיני-מדינות האלה, כשכל אחת מהן מנסה לשפר את עמדותיה, להרחיב את גבוליה ולגרש מתוכה אוכלוסיה לא-לה.

● המדינה הדרוויית קמה בהרי השוף וכבשה לאחרונה את כביש-החוף. כך השיגה מוצא אל הים. הדרוויים גירשו את מתוכה הנוצרים מכפריהם, וחסלו גם את רצועת הכפרים הנוצריים שחצו בניניהם לבין הים.

● המדינה השיעית קמה בדרום, שפונה על-ידי ישראל. היא השתלטה גם על נמלי צידון וצור, שבהן יש אוכלוסיה סונית גדולה.

● המדינה המאורנית קמה במרכז, כהנהגת הפלאנגות הרצחניות, ובירתה כיירות המיוזחית.

● המדינה הסונית קמה בצפון.

מיוזח בייחות: גופת ילד מוצאת מבית הרום

כפי שהיתה בימי הטבח הקודם המטרה של הפלאנגות.

כל אלה מטרות חיוביות בעיני ממשלת-ישראל. מכיוון שאיש אינו יכול להאשים את ישראל בטבח החדש, העשוי למחוק את זכר הטבח הקודם, אין הוא מפרע לאיש בירושה. במיקרה הטוב ביותר התי-גובה הוא, ערבים הורגים ערבים או צדיקים מלאכתם נעימת בידי אחרים.

● סכנת השלום

מחרחק

מזב בשטח נראה עכשיו כך: מול פני התקפת-המחץ השיעי, בחסות סוריה, התאחדו כמעט כל הכוחות הפלסטיניים. מכיוון שהלווד מים הפלסטיניים מגינים על חיי נשור תיהם וילדיהם, פשוטו כמשמעו, הם לוחמים כתף אל כתף. חברי האירגונים הפרו-סוריים התייצבו לימין אנשי ערפאת. הם תפסו, פיתאום, שהם שירתו עד כה את אויב עמם.

● הפלסטינים חזרו על הטאקטיקה שלהם, שהצליחה כשעתו בקרבות טריפולי: הם נטשו את המחנות הקטנים (צברה ושאתילא) והתרכזו במחנה הגדול, בורג-אל-ברג'נה. הם נערכו שם לקרב לחיים ולמוות. ספק אם השיעים, עם כל קנאותם, יוכלו להתגבר על הפלסטינים, הלוחמים עתה בקנאות רומה, תוך הגנה על יקיריהם.

● הכוחות הפלסטיניים, שהיו פרו-סוריים בעבר, כגון החזית העממית והחזית הדמוקרטית, מפגינים את השיעים בתותחיהם ממיוזח. הדבר אפשרי רק בחסות הדרוויים, תוך הפרת מרות הסורים. נראה כי גם הדרוויים חוששים עתה מפני בעלי-כריתם לשעבר, השיעים והסורים.

● הדבר עשוי לחסל את שרידי ההשפעה של חסידי ברית-המועצות. הסובייטים אומנם רומזים כי יש קנוניה סורית-אמריקאית-ישראלית, אך מוסק קוזה התעטפה בשתיקה רישמית עמור קה מול פני הטבח של הפלסטינים.

קשה להניח שהפלסטינים ישכחו זאת. מבחינת ממשלת-ישראל יש לטבח זה מעלה אחת גדולה: הוא מסיח את הדעת מן היוזמה של חוסיין-ערפאת לחידוש תהליך-השלום. אם ייחלש ערפאת במאורעות-כיירות, יקטן כוחו להביא למשאיומתן לשלום בין ישראל ובין מישלחת ערבית, שתכלול את נאמני אש"ף.

בירושלים מרוצים. סכנת השלום מתרחקת שוב.

ובירתה טריפולי. על מדינה זו נטשו עדיין מאבק בין הסונים שונאי-סוריה והעלאוים חסידי-סוריה. מילחמת-האורחים שם היא עדיין בעיצומה.

● באיזור ג'זין עדיין נמשך המאבק בין הנוצרים, הנעזרים בצדל-הפועל כצבא-שכירים ישראלי אך גם כמיליציה מקומית נוצרית), ובין הדרוויים ובעלי-כריתם.

חוז מזה יש כמה מובלעות, כעיקר בכקאע.

בכל הספיסם הזה יש גורם מפרע אחד: המחנות הפלסטיניים. בעיני הלבנונים, על כל עדותיהם, זהו גורם שהוא בביחינת, לא לבלוע ולא להקיא — כמו היהודים באירופה בשערי תו. אף מיני-מדינה אחת אינה רוצה שבתחומה יהיו מחנות פלסטיניים, המהווים מדינה בתוך-מדינה בתוך-מדינה.

הפלסטינים יודעים שאם יהיו מחוסרי-הגנה, אחת דינם לטבח. הם מתגוננים באמצעות כוחות מקומיים משלהם, הכפופים כיום לאש"ף של ערפאת או לאחר האירגונים הפרו-סוריים.

זהו הרקע לקרבות. לפני כמה חודשים ביקשו השיעים להשתלט על מערב-כיירות. לשם כך היה עליהם למגר את כוחות המאוראביטון, מיליציה מקומית סונית, הרוגלת עדיין בנאמי גות לזיכרו של גמאל עבר-אל-נאצר.

בקרבות מרים, בחסות הסורים וב-עזרת הדרוויים, השתלטו השיעים על כיירות המערבית, שהפכה בירת המיני-מדינה השיעית. רק הדרוויים חוצצים בין השיעים בכיירות והשיעים בדרום. אולם השיעים לא הצליחו לבבוש את מחנות-הפלסטינים, שבהם שלטו הכוחות הפלסטיניים ניים השונים.

● מלאכתם

של צדיקים

ל כן פריץ הקרב הנוכחי. בחסות סוריה פלשו השיעים למחנות הפלסטיים בכיירות: צברה ושאתילא הקטנים, ובורג-אל-ברג'נה הגדול. המטרות השונות:

● לבסס את המיני-מדינה השיעית, ולחסל בה כל גורם העלול להתנגד לה. זוהי המטרה השיעית.

● לגרש מתוכה את הכוחות הנאמנים לערפאת, ולהנחית מכה נוספת על אש"ף העצמאי. זוהי המטרה הסורית.

● להביא באמצעות מעשי-טבח, לבריחה המזונית של הפלסטיניים. זוהי כיום המטרה השיעית,

שאחילא השבוע: פלסטינית בוכה עוברת על פני גופה מכוסה בקרטון